

премниот период па до конечното ослободување на Македонија.

...Во текот на развитокот на санитарската служба на Македонија по пат на пократки или подолги санитарски курсеви во текот на НОБ од 1941—45 г. се оспособени околу 800 работници од средна и нижа медицинска струка“ (стр. 244).

Ѓ. Камчевски овозможува подлабока презентирани, студијата на ко проникнување во суштината на развитокот на санитарската служба на НОБ на Македонија. Во тоа се огледа нејзината релевантност.

Д. Д.

Методи Петровски, Драгољуб Димовски, КАРПОШ — КОЗЈАЧКА ЛЕГЕНДА, „Мисла“, Скопје, 1971, 136

Минатата година во издание на „Мисла“ излезе од печат книгата на М. Петровски и Д. Димовски — Карпош — Козјачка легенда.

Оваа книга претставува романизирана биографија на легендарниот партизански командант, борец и револуционер Христијан Тодоровски — Карпош, кој уште од својата најрана младост тргна и заврши по патот на револуционерната борба. Во својата книга авторите на повеќе места ја цитираат книгата „Карпош“ од Б. Чушкар. Книгата технички е убаво опремена.

Во почетокот на книгата авторите во подробности го опишуваат детството и раната младост на Карпош. Првите животни чекори Карпош ги прави по нивите и бавчите каде го водела мајка му. По завршувањето на основното училиште. Карпош станува ученик на кумановската гимназија. Како гимназијалец Карпош стапува во редовите на напредната младина од Куманово и како таков станува присутен во напредното движење. Во 1939 година станува член на СКОЈ, настан кој означува пресвртница во животот на младиот човек. Поради своите

напредни сфаќања, Карпош во почетокот на месец април 1940 година бил исклучен од гимназијата.

Авторите во оваа книга го даваат документот за исклучувањето на Карпош од гимназијата кој гласи: „На состанокот на Наставничкиот совет, Христијан Тодоровски, ученик од VIIБ клас, е исклучен од сите училишта на Кралевината за сите времиња, без право да полага испит приватно, а врз основа на параграфот 54 од законот за средните училишта. Решението на наставничкиот совет да се прочита во сите класови на училиштето и да се испрати до Бановината и Министерството за натамошна постапка“ (28).

Во понатамошното свое излагање, авторите ги опишуваат подготовките што се вршат во окупираното Куманово за исфрлување на првите партизански одреди. Карпош смислата на својот живот ја најдува во борбата за слобода на својот народ, и како таков, сега веќе член на КПЈ, стапува во редовите на Козјачкиот партизански одред. После трагичната судбина на овој одред Карпош заминува во Србија, каде станува борец на Кукавичкиот, а

потоа и на Врањскиот партизански одред.

Здобивајќи се со големо борбено и организационо искуство, Карпош се враќа во Македонија и заедно со своите другари, крстосувајќи го Козјак, неуморно работи врз формирање на нов партизански одред. Во август 1943 година формиран е Кумановскиот партизански одред, а за прв командант на Одредот е поставен Христијан Тодоровски — Карпош. Понатаму авторите во подробности ги опишуваат акциите на Одредот во Орах, Челопек, Драгоманце и на други места. Посебно место во книгата авторите и даваат на борбата што Одредот ја води против четниците кај Дренак.

На крајот од книгата опишана е херојската смрт на Карпош, кој загина во месец февруари 1944 година при нападот на селото Биљача.

Ликот на Карпош најубаво се гледа од зборовите искажани при закопот на посмртните останки од страна на комесарот на Кумановскиот батаљон: „Сè што партијата вајаше и сакаше да изваја во своите ликови како постојани особини на нејзините борци, е содржано во тебе, драги Карпоше...“ (132)

Обидот на авторите популарно да го претстават животниот пат на Карпош заслужува пофалба, бидејќи преку него поцелосно се запознаваме со неговата личност и тоа не само како борец, револуционер и партизански командант туку и како човек од секојдневниот живот, со сите негови карактерни особини како и со неговите реакции на појавите и настаните околу себе.

М. Ман.

Д-р Душко Х. Константинов, ДАМЕ ГРУЕВ (1871—1971). Битола 1971

Во издание на Друштвото за проучување на Илинденското востание „2 август 1903“ во Битола, во неговата библиотека „Живописи на револуционери“, а во серијата Илинденска револуција под бр. 1 излезе од печат книгата на д-р Душко Х. Константинов под горниот наслов на 158 страници. Истата е илустрирана со 7 фотографии на Даме Груев, а на крајот се дадени 6 народни песни за Груева, како и цела една страница поважни искажувања и мисли на наши и странски автори за личноста и неговото дело.

По популарната брошура на Гане Тодоровски за ликот и делото на Даме Груев, излезена во колекцијата „Светлини во минатото“,

Константинов ни дава нова и поширока брошура за Даме Груев. Тргувајќи од поставката дека „младите имаат секогаш потреба од светли идеали“, дека „секогаш сакаат да имаат пред своите очи револуционери ликови кои ќе им служат за пример во однос на самопрегорноста, племенитоста, моралната чистота, родољубието, скромноста, творечката неуморност и доследност“, авторот наоѓа дека „личноста на Даме Груев може да ги задоволи тие нивни внатрешни потреби... заедно со ликовите на другите револуционери од Илинден и Народната револуција“. И навистина, со истакнувањето на горниве особености од активноста на Даме Груев,